Incipiunt statuta dni Benedicti pp. de reformacoe ordis Cyst.

Benedcs eps servus suor dei. ad ppetua rei meoria. Fulgens
sic stella matutina i medio nebule sacer cystercien ordo in
eccla militante strenue militat opibz z exeplis fervidus sacre
ete p sce cteplacois applausu z inocecie vite nitu motana scande
re maria seq p exerciciu laudabiliu actionu z pior opm curiosu
marthe satagentis officio cformare. Hic nempe ordo i divinu cultu mi
nistrio sedulus ut e z alys pficiat ad salute i sac lecione pagine studiosus
ut ad pfectam supne excellencie cognicoem valeat pvenire pstans z
pmptus i opibz caritatis ut adipleat lege x a mari usq ad mare
palmites suos mitit dilatare qa spualis ucutu culmina pacet ascedit
z pvide psac pneumatis iflammans corda debilia fistulas ofrys hum
dauit dignu se reddidit a romana eccla ac om magna mltis isigniri
pivilegys z gciosis favoribz comuniri. Hunc q ordie ab adolescencia nra
pfessione nra sustulimus z i eo alupni esse p ipm circla divina conmu
ca i illo q exc ipm successimus placionu honoribz z tande qscedimus qui
q i meriti sumu cathedra pastoralem. Licz aut exigente aplici magistri ca
cuiuslibz ordis approbati crementu felix z floridu plenis affecibz i eo zele
m a d celite ac eterne salutis pfcis divinat. eude tn cystercien ordine
acie mente devocois z caritatis aspicimus z ea q ipius salute z pspitate
respiciat ovenis erga pris beneplacitis gratificari ecuia favorabilit p
movemus. Hinc est q recolentes memorie q ab oli du erams in ordine p
libatu tra nos experiencia istruebat q sup qbz plurimis articlis inferius
explicatis ordo ipe aplice pvisionis remedys indigebat. filios bactene
ne z modernos eps sup eis z nonullis alys a dilectis filys Guillermo
cystercien Jobe de firmitate Jobe de claravalle reynaldo de mori
mudo monastior dci ordis cabilonen z lingonen dyoc abbibz dili
genti collacoe phabita sup hys eidi plenarie iformati dignu dux
imus p evpetri necitate ac eude utilitate ordis meorati fuadem
bz ecia alys iustis z ronabilibz causis statuta z ordinacoes put seq

a

b

c

es subscripta describit auctē aplica edē q volumus z decrevimus solida
hre roboris firmitatē. cauq debē ppetuis futuris tpibz observari. Videlicet
cu cautele puisio i oibz sit hnda z pcipue ne paulatime deueniat
icollapsu q e plixitate pacti tpis acqsitu statuimus ac ec ordina
mus q qlibz quetus cuilibz mōsty seu alterius loci quetualis dci or
dinis heat ppriu z spale sigillu. Item q qlibz abbas mōsty sive alt
loci alterius quetualis admistracōi pncipalr psidēs eiusdē ordinis
z eciā abbas cystercien q e p tpe quoq abbie sue ul admistracōi si i
mistrat iuramētu pstare ad sca dī ewāgelia teneat qlibz scilicet
infior i manus pris abbis q elecōem de ipo facta ofirmare hēbit ii
pncia sui ppi quetus. Necno ipe abbas cystercien q e p tpe suo quetu
z pncialis ībz unus mōsty de potiniaco dci ordis autisiodoren dioc
abbibz si apd dcm mōsteriu cystercien pntes extitint q possessiones
ul iura ad suu mōsteriu ul aliu quetuale locu eius ptinentes seu pti
nentia n vendet n alienabit neq ipignorabit neq de novo ifeodabit
n p aliq modu donabit n p modu infeus designatu. i hoc idē illi
q no sit abbes mōsterior seu alior locor quetualiu ipius ordis regimi
psidētes teneat iuramētu pstare infra sex meses post statutu & ordina
cōis hmōi publicata fuerit i pximo secuto caplo gnali eiusdē ordis.
Quod Qaecūq alienacōem rei imobilis ul iuriu alicuius mōsty ul alterius
loci quetualis dci ordis ul diminucōem censu[illegible] seu p[er]cionu ul contigerit
ris, aut vendicōem arbor silvar n [illegible] uaru imminere
ettatu duor dier ad minus inpolitor [illegible] gens et maturus [illegible] cu
debeat fiiido p abbem mōsty seu [illegible] psidente regimini alt'ius [illegible] loci quet
alis cuius est res iura cesp pesiones [illegible] canō et silue hmōi cu suo
quetu mōsty seu alterius loci quetual[illegible] is pfati et nihilominus [illegible] aliena
cio seu vendicio hmōi fiat de osesu [illegible] 9 quetus ul [illegible] maioris z sanio
ris ptis eiusdē z q de tractatu z osesu [illegible] dcis scripta oficiat [illegible] autentica
z alia cognoscia tēstiu z osencu [illegible] g. a abbes mōsty ul psi
dētis regimi alterius loci quetualis z quet[illegible] 9 mōsty seu loci hmōi

Qlibz quetus ppriu z spale sigillu heat.

Qlibz loci quetualis admistrator pncipalr psidēs iuramētu prare ad sca dī ewāgelia teneat.

Non pignorabit nec alienabitur iura poss'

modus alienandi res monrij minores,

apponat et aliq̄ pcedat ad alienacoem seu vendicoem ipsa pcetat z
opteat lima sup h' ipius ordis caplo gnali z subseqt discussio sup a
lienacoe seu vendicoe huiusmoi facienda p duos abbes pdci ordis ab eode
mõsterio seu alio quectuali loco n remotos p dcm gnale caplm deputa
dos z cu approbacoe seu auctce duorz abbm pfatorz q͡q͡ tn abbas mõstri
seu psides ipi quectuali loco q̄ duo abbes pdci z ecc pr abbas eiusdem
mõstri ul deputatis ab eo pnte quectu ipius mõstri seu alterius loci quec
tualis cuius res imo cesa pensiones ul canõ aut silue huiusmoi aliena
da seu vendenda fuerint iuramentu pstent an discussione pdcam q i pmis
sis fidelr se hebunt omi dolo z affecone i ordiata remotis Et q ecc fiat
de cais alienacois seu vendicois huiusmoi z sollepnitatib; pfatis p d͡cu
or abbes pdcos z psidere ipi quectuali loco sub eorz sigillis plena z fide — Possº nõ alie
lis relacio i pximo subseqnti gnali caplo audco vt videat si ota hec — modus alienandi res maiores.
oia debite pcesserit. ¶ Veru cu mõstiu seu alius quectualis loci castru — nabitˀ sy lima
villa grangia ul res alia mltu notablis alienadu ul alienada seu alie
nada fuit caplm gnale ipius ordis alienadi licnam pcede n psumat n
pcedat ad ea quus m facienda ul auctorizanda n pius p sedem tamen gnale
romano potifice asulto z ab eo sup h' petita lima z optenta. Vo do alie — sedis aplice
q̄ pmissu e aliqs abbas ul regimi psides alienare psupsit tn ipi q̄
officiales ipius mõstri seu loci quectualis i hac pte asencientes eisde ab
admistracoib; suis p prem abbem deponat eorz z alienacio huiusmoi
sic psupta sit ipo iure irrita z inanis ¶ Ceteru si pt alicuius mõstri
seu loci quectualis debita exsoluenda ul vt aliq aliud q eidē monastio
seu quectuali loco sit vtilis acqrat aliq̄ alienadu extitit pecunia
q inde hebit ad illos vsq alios q̄ i acqsicoem seu debitorz solucoem hu — Pecuia qutit
iusmoi qutat. Et si secq actu fuit abbas mõstri ul alius psides quectua
li loco pecuniā huiusmoi ad usq alios vt pfert quetes ul gnsionm ho
modi asencies ab admistracoe p prem abbem deponat ipius loci
vo mochi pcipes ul asencietes i ididpm fuit ad quecuq offm seu
admistracoem eiusde ordis inhabiles ipo fco. ¶ Ifter pecuia ipa m

solius abbatis seu alterius regiminis presidentis aut bursarii vel alicuius con
remaneat penitus sed reponatur in aliquo secreto loco sub quatuor seraturis et diu
sificatis clavibus quarum primam teneat abbas monasterii seu alterius loci conventu
alis regiminis presidens secundam bursarius terciam prior claustralis et quartam alius mo
nachus ipsius monasterii seu loci conventualis de quo eidem monasterio seu loco conventu
ali conventui vel maiori parti eiusdem expedire videbitur fideliter conservanda.

Locaciones bonorum — Volumus etiam quod etiam concessiones iurium et redditium aliene ad vitam eius vel
aliud certum tempus et etiam locaciones vel etiam redditium aut fructuum venditi
ones ultra quinquennium faciendas premissa forma per omnia observetur. huiusmodi tamen
consultacione ac licencia romani pontificis et etiam licencia dicti generalis capituli et relacione
in ea facienda exceptis. Permittimus tamen quod pure steriles vel inutiles possessiones

M — accensari possint sub annuo censu pecuniario vel sub certa porcione seu certa quantitate
ad tempus quod visum fuerit abbati alicuius monasterii vel presidenti regiminis loci conve
ntualis eiusdem ordinis procedere tamen maturo et diligenti tractatu habito cum suo conventu
et de consensu ipsius vel maioris et sanioris partis eiusdem prestitoque primitus iuramento
per abbatem abbatem predictum eiusdem conventum prius quod concessione huiusmodi facere inten
dunt pro utilitate monasterii seu loci conventualis cuius erunt possessiones predicte. Alio

N — aliter huiusmodi concessio facta fuerit eo ipso sit irrita et inanis. Si autem in teneatur
certa possessione communis preter sterilem et inutilem existeret concedenda teneatur ante
huiusmodi concessionem eam consulatur idem capitulum generale ac ipsius super hoc habeat
licenciam petitam simpliciter et distinctam. Abbas vero vel presidens regiminis loci conventu
alis si contra acceptare presumpserit aut officiales ipsius monasterii seu loci
conventualis super hec ei consencientes per eorum priorem abbatem a suis administracioni
bus deponantur.

De mutuo — Insuper quia plerumque contingit imminente necessitatis articulum in
quo ex diversis causis expedit abbatibus et presidentibus principalibus regiminibus aliorum
locorum conventualium contrahere mutuum hac provisionis cautela modificata in
hac parte volumus adhibere quod nullus abbas vel alius loci conventualis regiminis
presidens ipsius ordinis sine consensu capituli conventus mutuum recipere valeat et quod in au
tentica scriptura obligaciones inde faciende apponatur eorum abbatis vel regiminis

P — presidentis et conventus sigilla. Sed si abbas a suo monasterio vel regiminis presidens

ab eius conventuali loco remotus existeret talisque urgeret necessitas quod sine recipere
mutuum pro se vel familie sue aut negociis utilibus seu causis per eum agendis prudenter
non posset permittimus quod tunc sine suo conventu et eius sigillo mutuum recipere valeat
quod tamen summa centum librarum turonensium parvorum seu valorem ipsorum sive integraliter sive
particulariter non excedat. Cuius mutuum quantitatem causam obligacionis ac personam a q
qua illud recepit abbas vel alius regiminis presides mutuum ipsum recipiens infra
octo dies post eius regressum ad monasterium proprium vel suum conventuale locum ipsius con
ventui ad hoc specialiter congregato explicare plenarie teneatur. Et quod ex quo semel hu q
iusmodi summa centum librarum mutuum recepit non possit amplius mutuum recipere
sine consensu et consilio conventus eiusdem donec dicte centum libre fuerint integraliter persolute. Et
cuicumque aut abbas vel alius presides regiminis loci conventualis per se vel per alium contra fe
cerit eo ipso ab ingressu ecclesie ac divinis officiis sit suspensus. Et quia contractuum huius r
modi scripture fidei committuntur ut rei geste memoria in posterum habeatur volumus et
ordinamus ut ubicumque abbates vel alii locorum conventualium regiminibus presidentes
aliquid cum expresso suorum conventuum consensu facient de quo testimoniales conficiantur scripture
quod sigilla ipsorum abbatum vel aliorum regiminibus presidentium corumque conventuum apponan
tur in illa. Et quod deinceps in singulis sigillis abbatis vel alterius loci conventualis Sigilla abbatum s
regimini presidentis cuiuscumque nomine censeatur ipsius nomen proprium exprimatur ut melius sci
ri possit per quem et cuius tempore illud de quo agetur fuerit extitit et ut maliciis et falsita
tum commentis via melius precludatur. Item cum sit consonum racioni ut negociorum ges t
tores et officiales de gerendo fideliter et utiliter negocia et officia exercendo Iuramentum officialium
illis commissa iuramenti vinclo astringantur. Volumus et ordinamus quod cella
rii bursarii negociorum gestores vicarii nuncupati ceterique officiales cuius
libet monasterii seu alterius loci conventualis et eorum grangiarum magistri cum dicta officia
vel magistria huiusmodi assumentur iuramentum prestare teneantur in manibus eorum
abbatis vel alterius loci conventualis regimini presidentis sive eorum conventus quod in commissis sibi
officiis administracionibus vel grangiis fideliter se habebunt et quod de receptis et ex
pensis fidelem computum reddent et residuum ipsi monasterio seu conventuali loco aut eorum bur
sariis assignabunt et quod illi cellarii bursarii negociorum gestores officiales
et magistri qui nunc sunt prestare teneantur simile iuramentum. Et quia ubi prudencia et mo
deracio fidei firmitate vallate non vigent ubi locum luxus incestum logiusque temporis v
victum brevis hora consumit decet et expedit ut per dispensatores providentes et
fideles queque manu teneantur subiecta et ceteris dispensentur. Unde statuimus et ceteris ordinamus Bursarii constituantur
quod in singulis monasteriis et aliis conventualibus locis predicti ordinis per abbatem seu alium re
gimini presidentem de seniorum sui conventus consilio duo bursarii deputentur quorum unus cum

cipalis existat, Qui siquide bursarij oms pecunias ipius monastij ul loci conventualis undecu(n)q(ue)
pvenientes vniversalit(er) recipiat, et de dci abbis ul regimi p(re)sidentis mandato certis officialib(us)
et alijs distribuat, p(ro)ut fuit oportunu(m). Ip(s)iq(ue) bursarij q(ua)t(er) i an(n)o, et certi officiales et recep-
tores p(ro)ventuu(m) semel et eci(am) plies si eide abbti ul regimi p(re)sidenti videbit(ur) expedire de omib(us)
x recepti et expensis cora(m) p(re)dco abbe ul regim(en) p(re)sidente ac seniorib(us) de conventu ipius monastij seu
loci conventual(is) teneat(ur) plenissima et fidele(m) redde(re) racione(m). Abbes eci(am) ul regiminib(us) p(re)sidentes
cora(m) dcis seniorib(us) et bursarijs ann(is) singlis de receptis et expensis p(er) eos plena et fidele(m) ro(n)e(m)
redde(re) teneat(ur). Recipiat(ur) ipi abbes ul regiminib(us) p(re)sidentes a dcis bursarijs pecunias p(ro) expe(n)-
sis eoru(m) et si du(m) ipi ext(ra) monastia ul alia conventualia loca eoru(m) accessint, eos pecunias ctingat
de p(ro)ventib(us) monastij seu locoru(m) conventualiu(m) eoru(m) aut alunde recipe huiusmoi pecunias i ipoz re-
dditu reddat bursarijs p(re)libatis computatis si q(ua)s de ipis pecunijs expenderit. Abbes v(er)o seu alij
regiminib(us) p(re)sidentes si secus acceptare ul s(upra) talia retine(re) p(re)sumpsint ab ministeru certe et divi-
nis officijs p(ost) lapsu(m) duoru(m) mensiu(m) a die receptis huiusmoi computandoru(m), tam diu suspensi existant
a donec ea reddat bursarijs mem(or)atis. Porro q(ui)a p(er) visitacois actu(m) de vita et conversacione illoru(m)
q(ui) visitat(ur) cognoscit(ur) et p(er) consequens deli(c)ta correccois et reformacois officium exerceri n(on) p(ro)ut ha(bet)ur iuxta
canonicas constitutiones superflue set impedit(ur) aggravati. Statuimus ac eci(am) ordinamus q(uod) visitato-
res dci ordis i aliq(uo) monastio p(er) eos visitando antequ(am) officiu visitacois incipiat n(on) p(ri)ma die q(ua) decli-
nabunt ad illud valeat demorari, et si mane ibi volunt sequenti die dictxat ad licitu sit eisde(m).
Et q(uod) visitacoes i eode ordie faciende n(on) durent ult(ra) t(ri)duu(m) continuu(m) n(isi) apparet necitas ul magna
utilitas monastij visitati dies exposcerit ampliores. Q(ua)cunq(ue) ille visitator q(ui) ult(ra) ipos p(ri)mos duos dies
ul ult(ra) p(re)fatu t(ri)duu(m) absq(ue) necitate ul utilitate p(re)dcis cas de visitacoes prorogare p(re)sumpsit si abbas
fuit sit a stallo chori et loco capli abbacialib(us) p(er) unu(m) sequente anu(m) eo ipo suspens(us) et sede(at) in stallo
et loco capli remotis a stallis alijs et locis abbialib(us) teneat(ur). Si v(er)o fuit monachus eo ipo sit p(er) unu(m)
anu(m) sequente inhabilis ad q(ua)ecunq(ue) officiu et administracoem seu gubnacione i eode ordie optine-
du(m) et nichilominus p(er) sex menses sequentes i pane et aq(ua) i suo monastio ieiunare q(ua)lib(et) sexta feria teneat(ur).
Et q(uod) similes penas incurrat abbes et monachi q(ui) visitacois officium impediendo nu(m)m(er)u(m) evectionu(m) p(er)
felicis recordacois Clemete papa q(ua)rtu(m) p(re)decessore n(ost)r(u)m sup(er) hoc taxatu(m) ·vij· (et) excederit.
b Et p(re)sumat visitatores ipi an(te) huiusmoi visitacoem eoru(m) ul in ipa seu p(ost) ea(m) occasione dce visitacois
aliq(ui)d muneris susceptu(m) p(er) se ul aliu(m) recipe n(ec) illud a suis recipi p(er)mittat. Expensas t(ame)n q(ua)s fecint
ad visitatu(m) monastiu(m) eundo et de ipo redeundo recipe valeat iuxta ordinacoem sup(er) hoc factam
p(er) Clemete eunde ·vij· u(bi)· ubi aut(em) a monastio iam visitato usq(ue) monastiu visitandu aliq(uo)d ul aliq(ua) monastia
n(on) sunt constituta existimt ad q(uod) dci visitatores possint commode declinare hoc ipi efficere valeat
deinq(ue) monastia talit(er) constituta eosde visitatores caritative recipe decenterq(ue) tractare ac eis
p(ro)vide victualib(us) teneant(ur). Et p(re)dicis q(ui)b(us) ad huiusmoi constituta ut p(re)fert(ur) monastia declinabu(n)t
v(ero) eis ut p(er)agit p(er)missu(m) extitit nullas expensas possint a monastijs seu locis recipe visitatis.
c Abbas aut(em) q(ui) p(re)dca recipies n(isi) infra duos menses a recepcoe huiusmoi computandos eis a q(ui)b(us) recep(er)i-
at receptu(m) restituat ipis elapsis duplu(m) restitue(re) teneat(ur). Monachus v(er)o q(ui)cq(ui)d q(uo)d recep(er)it
restitue(re) n(on) postponat et ob id regulari disciplne subiaceat. Nec audeat p(re)fati visitatores
in ipis visitacoib(us) s(ec)u(m) alios abbes adiunge(re) n(ec) ipi alij abbes se illis adiungat n(isi) p(ro) consilio ul aux-
ilio ubi casus deposicois alicuius abbis ul aliud magnu(m) et arduu(m) negociu(m) seu p(ro)p(ter) ul locoru(m)
p(er) que t(ra)nsire debent p(er)iculu(m) imminent seu interp(re)tacois linguaru(m) necessaria foret.

d Sciendu(m) q(uod) dns Clemes pp. vj ad peticione(m) Abbm ordis n(ost)ri pena(m) suspensiois supradci statuti in
q(uo) abbes ordis n(ost)ri a bursarijs monastioru(m) suoru(m) recipiat pecunias p(ro) expensis suis du(m) ipi ext(ra)
monastia accessint ·&c· suspendet et sp(eci)ale p(ri)vilegiu(m) i fine ita sc(ri)bes. Nos eoru(m)de(m) abbatu(m) devotis
supplicacoib(us) inclinati pena(m) suspensiois huiusmoi auct(oritat)e ap(osto)lica p(rese)ncium tenore suspendimus quousq(ue)
sup(er) h(oc) aliud duxim(us) ordinandu(m) volentes auct(oritat)e eade(m) concedentes q(uod) siq(ui)s abbes pena(m) huiusmoi in-
currerit ab illa p(er) dilcos filios p(ri)ores claustrales monastioru(m) suoru(m) q(ui)b(us) sup(er) h(oc) plena(m) concedimus
facultate(m) absolui valeat et cu(m) eis sup(er) irregularitate p(er) eos inde contracta forsita(n) dispensare.

na fore ¶ Verumptm̄ cistercien̄ z quatuor abbes quatuor pncipaliū filiaꝝ q̇ e
sūt p tpe ac supius noiati i eis de visitacōib; vnū aliū abbem si velit seu
recipe ul' s' adiūge valeat ¶ Ne q' pdci visitatores noia eoꝝ q̇ eis i ipis F
visitacōib; secta revelauint aliq̄ ea revelare psumat ṅ tūc demū cū
ppe revelata huiusmoi ad alicuius punicōem ul' pena fuit pcedendum.
Necnō revelātes huiusmoi puniat' pls ul' mīus put fcī q̄litas exiget
sm arbitriū ipius ordis capli gnal. ¶ Et q' abbes maiores pa abbem cis G
tercien z quatuor alii abbes eardē pncipaliū filiaꝝ q̇ sūt p tpe ext' visi
tacoes eoꝝ sex tm alii vo miores abbes quatuor electoib; sit grati. sicc
h' pcrutu q' paucioribus vi solebat erectat q' ptate pluriū atributam.
¶ Rursus pcaue volētes ne p abbes ul' mōchos dci ordis declinātes ad H
alia mōstia eiusdē ordis veniēdo ad huiusmoi caplm gnale ul' de illo
redeundo seu alias huiusmoi mōstia plus debito agguet' statuimus z ordi
namus q' abbes aut mōchi pfati ad idē caplm venientes ul' de ipo rede
untes seu alias tanq' hospites ad aliq' mōstium seu locū cōventuale ia
dci ordis declinātes ṅ remaneat i eodē mōstio seu cōventuali loco ul'
i aliis eoꝝ locis ad expēsas ipius mōstii aut loci cōventual' ul' alioꝝ lo
coꝝ ipoꝝ ult' die q' illuc declinauert z sequēte ipi ul' aliqs de familia
eorūdē ṅ ult' duos dies abbas ul' cellarius aut aliqs alius dci mōstii seu
loci cōventual aut aliquoꝝ locoꝝ eorūdē ipos inuitare ul' aplius eis aliq'
ministrare psumat. Qd si exiūc rōnabili cā ipi ul' aliqs de familia eoꝝ I
de aplius remanē voluint expēsas q's tūc ibi fecint de bonis ppi mo
nastii ul' aliunde pcatis soluē teneat. Quicq' vo cōtrā fecint tā dātes
q' recipientes de iobedia z trāsgressione huiusmoi statuti z ordiacōis mō
riū p gnale dci ordis caplm puniat'. Et p pdca nllm iūs ipoꝝ decli
nāciu alic' acquirat ecia p ipos duos dies ul' alias ad aliq' mōstium
seu locū cōventuale eiusdē ordis aut locoꝝ eoꝝ declinādi aut in eoꝝ
aliq' remanēdi. h' tn salvo q' circa paupes infirmātes solita caritas z
pia hospitalitas obsuet'. ¶ Cū vo idēs sīt huiusmoi gnalia capla insti K
tuta ut i eis de statu mōstioꝝ z alioꝝ locoꝝ reglarium ac de refor

Qtuor electori
b; sit grati abbes

Hospites ul' ad
caplm venientes

macoe ordis ꝛ obſuacia reglari ītractꝫ diligēs debeat adhibi dignū
Ad caplm veniant vniuersi ꝛ debitū fore dnoſcit̃ dē ad illa quemat dnuſi q̄bꝫ id imminet ꝑdicio
l ne canonica n̄ h̄ntes. Cire statuimꝰ ac etiā ordiamꝰ ꝙ abbes ipiꝰ ordis
q̄ de cetʼ n̄ venint ad dcm caplm gnale q̄ venire ei tenebāt ſm ordis
ꝑdca statuta n̄ h̄ntes ipedimētū legitimū ſeu licenciam ſpalē ab eo q̄ dare
poſſit eāde exhibē teneāt̃ duplū eiꝰ ꝙ expensuri erāt ad idē caplm veniē
do ꝛ redeūdo de illo. duplūqꝫ huiuſmoi ſolue iſequēti caplo gnali teneant̃
m cōtbalitate ipiꝰ gnal capli ꝑtinendū. Et ꝙ poſſit diffinitores eiuſdē capli
gnal tales abbes n̄ venientes ad duplū huiuſmoi exſoluēdū auctē aplica
ꝑ censurā ecclaſticā ſublato appellaciōis obſtaclo coartare eorūqꝫ ſup hoc
ꝓceſſū h̄ndū ꝛ ſentēcias ſuas publice ac facē publicari. ꝙqꝫ etiā ipm duplū
n iͦ totū ul iͦ ꝑte nlli valeat ſi gra ul remiſſio idulgi. Illi vo abbes q̄ legiti
mū ipedimētū ſeu licenciam huiuſmoi aſſerint ſe hre illa quēcibꝫ ſuis tpe
q̄ iter eūdi ad dcm caplm arripe debent expone teneāt̃. Et nichominꝰ ſb
ſequēt de dcis ipedimētis ſiue licēcia iͦ ipo gnali caplo fidē face ꝑ ſuū ꝓcurato
re ſeu excuſatore ꝓbū ꝛ ydoneū virū h̄nte ſpale madatū ꝓiurandi iura
metū iͦ aīam ipiꝰ mittētis eās abſente ꝛ ipedimētū huiuſmoi va ee. Qd q̄
de iuramētū ꝓſtare teneāt̃ ſi viſū fuit abbi ciſtercien q̄ ē ꝑ tpe ac ꝑſide
tibꝫ ipi caplo gnali. Et ſi abbas ac ꝑſidētes ꝓfati tale ipedimētū ꝛ licenciam
o ipam n̄ ee legitīa fuint arbitrati tales abbes q̄ ad idē caplm nequāqꝫ venint
declaret incurriſſe penā ſoluēdi ꝓfatū duplū qadmodū ē ꝑmiſſū. ¶ Qa
De cōtribucione. vo n̄ nlli ſic accepimꝰ ad ſoluēdū cōtribucōes q̄ iͦ eodē ordie ꝑ neceſſitatibꝫ ꝛ
vtilibꝫ gmunibꝫ ꝛ alias oficiis ipiꝰ ordis ꝑ tpe iponunt̃ ſe reddūt difficiles
ꝛ remiſſos nos aduſꝰ eos ꝛ etiā negocia cōtribucionū ipaꝝ aliaqꝫ illa co
tingētia ꝑut ſeqt̃ duximꝰ ꝓuidēdū. videlicꝫ ꝙ abbi ciſtercien ꝛ qatuor
coabbibꝫ ꝓncipaliū filiaꝝ ſuppdcis ꝛ q̄ ꝑ tpe fuint ꝛ qlibꝫ eorūdē auc
te aplica remoto appellacōis obſtaclo ꝑ censurā ecclaſticā ꝛ ꝑ alia
remedia iuxta dci ordis iſtituta ꝛ obſuācias gſueta aliaqꝫ oportuna
remedia gpellēdi eos q̄bꝫ dce cōtribucōes ꝑ tpe iposite fuint ad ſoluendū
eaſdē ꝛ ad id ee coartādū recuſātes ſeu negligētes ꝓfatas cōtribucōes

solue imposicas & q̄suis alios ipedimentu prantes publice ul occulte q̄
mina contribuciones soluat ad desistendu prsa ab ipedimento huiusmodi necnon
processu huiusmodi ac excois suspensionis & interdicti aliasq; suas sentencias i tales
recusantes negligentes & ipedimentu prantes ac & iposterum i eos & i aliis
monasteriis ac locis quecumque dci ordis p ut fuit oportunu ac i gnali caplo
ipius ordis publicandi & publicari faciendi plenam atq liberam concedimus te
nore presenciu ptate. Volumus aut q pdcas contribuciones deinceps recipiat p
tres abbes dci ordis ad h deputandi p ipm gnale caplm seu p diffini
tores eiusde anis singlis deputandi q iuxta ordinacoem dci capli seu
diffinitor eius p neccitatibz & usibz omnibz aliasq oneribus ia dci ordinis
dispensent easdem & siq de ipis contribucoibz supfuit i aliq monastio sco ad hoc q
p dcm caplm ul p ipos diffinitores eligendo ponat & sub pseruacione cus
todie p uos tres abbes sup hoc adhibenda sub tribz seruetis & diuersificatis cla
uibz de qbz qlibz ipor triu abbm sua clauem teneat fidelr conseruet. Tene
bunt namq pfati abbes i sequenti caplo gnali de receptis & expensis p eos
seris diffinitoribz ipius capli reddere racoem & illud q restabit ipi seu dif
finitoribz ipius capli custodiendu restituere ut pmisso p alios tres abbes r
p ipm caplm seu diffinitores eius ut pmittitur deputandos. Deniq tres ab
bates qui ad pdca deputabuntur iuramentu prabunt q i recipiendo custodi
endo & expendendo contribuciones pdcas ac i reddendo racoem de ipis fidelit
se hebunt. Poterit aut dci tres abbes receptores in pdco a gnali caplo
seu diffinitoribz ipius capli deputati de ipor abbis cistercien & quatuor
coabbm totide pncipalium filiar cosilio etia psone fidelibz & discretis
anis singlis uices suas comittere ad recipiendu contribucoes i gnali caplo
n solutas. Que siqde discreta prabunt sollempnit iuramentu q pfatas co s
tribucoes recipient leuabunt exigent & fuabunt fidelr & ad sequens gnale
caplm dcis comissariis gnal capli seu diffinitor eius integlr depor
tabunt. Deniq tres abbes racoem reddet cora eisde abbe cistercien & q
tuor coabbibz totide pncipalium filiar si oms ipi presentes fuerint necnon
cora illis diffinitoribz quos pfati cistercien & quatuor coabbes i diuisione

Sigillum contribucionum et ubi fiat

deduxerit remediis ¶ Declaramus quod fiat speciale sigillum quod sine solucionis
contribucionum dicti ordinis deputatis sigillatur [illegible] quod sigillum sit cum serviciis et
diversificacionis clavibus [illegible] tres abbates vel [illegible] monasterio de [illegible]
quos expedire videbitur [illegible] vel [illegible]
decreverunt iam dictum sigillum in practica fiat [illegible] in persona [illegible] de [illegible]
abbatis [illegible] duorum abbatum [illegible] principalium [illegible] consilio
ipsi tres abbates de [illegible] omnibus vices suas [illegible] solucione contribucionis re
cepcione [illegible] de solucionibus [illegible] fiet extra capitulum generale [illegible]
necesse fuerit sub sigillo [illegible] si [illegible] fiet [illegible] sigillabunt
predicto speciali sigillo [illegible] ordinacionum contribucionum sic exacte [illegible]
[illegible] officium [illegible] quod est per generale capitulum vel aliud seu alios [illegible]
[illegible] coloris [illegible] acceptare [illegible]

De personis recipiendis

[illegible] sinam ipso facto ¶ Nepe [illegible] volentes quod [illegible]
in [illegible] et aliis [illegible] in ordine [illegible] personis recipiant [illegible]
[illegible] officiis [illegible] statuimus et ordinamus quod de [illegible] ordine
non recipiant in monachos vel [illegible] personae idonee [illegible]
[illegible] vel [illegible] predicti ordinis et non per abbates monasteriorum vel [illegible] presidentium
regiminibus aliorum locorum conventualium ipsius ordinis et [illegible] seu loca [illegible]
[illegible] cum consilio seniorum de conventu seu maioris vel senioris partis eorum monasterii
vel alterius loci conventualis in quo monachorum vel [illegible] fiet recepcio [illegible]
[illegible] fuit [illegible] ¶ [illegible] honestas [illegible]

De habitu conversorum et Abbatum et Famulorum

modestia debet in cunctis personis ecclesiasticis et maxime regularibus [illegible]
laudibus sedulis dedicatis locum [illegible] statuimus ac [illegible] ordinamus
ut omnes abbates et presidentes regiminibus aliorum locorum conventualium et monachi [illegible]
ordinis panno bruno vel albi coloris dumtaxat [illegible] et [illegible] seu [illegible]
[illegible] de vestibus vel rebus preciosis aut [illegible] vel [illegible] sive alia
[illegible] non [illegible] a [illegible] ac [illegible]
[illegible] ornamentorum [illegible] abstineant [illegible]
per presides abbates eorum et per visitatores vel per capitulum generale ipsius ordinis taliter
[illegible] quod [illegible] sic excedere volencium meta [illegible] ¶ [illegible]

barces monasterior(um) et p(re)sidentes regiminibus alior(um) conventualium locor(um) dicti ordinis excep
tis abbate cistercien(si) et quatuor coabbatibus eiusdem principalium filiar(um) suprad(ic)tis q(ui) sunt et
p(ro) t(em)p(o)re fuerint vel unum secularem clericum sive laicum co(n)tinue ducere n(on) p(re)sumat. b
¶ Cu(m) de p(er)sonas regulares obs(er)vancie debentes decet potissime ab esu p(ro)hibitor(um)
ciborum cu(m) virtutis amore q(uam) pene formidine abstinere ne ab eis [illegible]
[illegible] sub [illegible] descendat auct(oritat)e p(rese)ntium sine inhibem(us) ne de(in)ceps abbates
et monachi dicti ordinis extra monasteria seu loca conventualia eiusdem ordinis et ecia(m) i(n)
[illegible] ipsa monasteria seu loca huiusmodi aut i(n) camis et extra infirmitoriu(m) omnino
carnes vel pulmenta cu(m) carnibus cocta vel decocta p(re)sumat comedere et obs(er)
vanciam dicti ordinis diucius obs(er)vata(m). ¶ Illos eciam licencias quas aliqui abbates et monachi c
[illegible] dicti ordinis dicunt a sede ap(osto)lica sup(er) esu carniu(m) se h(ab)ere cu(m) tales licencie re
dundent in scandalum alior(um) penitus revocam(us). Monachi [illegible] vel q(ui)s(quam) q(ui) huiusmodi
in(h)ibicionis t(ra)nsgressor extiterit [illegible] p(ro) aliq(ua) carniu(m) vel decoctor(um) pulme
tor(um) comestione [illegible] teneat(ur) et [illegible] ipsor(um)
[illegible] regulare accipiat disciplina(m). Et abbas inhibicionis p(re)sentis tra(n)s
gressor n(on) ad disciplinam [illegible] huiusmo(d)i ieiunia [illegible] si sciente(r) h(ec)
[illegible] negligenter [illegible] huiusmo(d)i teneat ad ieiu
nia [illegible] vel ipsi [illegible] pro aliq(uo) d
cu(m) aliq(uo) dispensare [illegible] sup(er) esu carniu(m) vel pulmentor(um) p(re)d(ic)tor(um) sepe in
[illegible] seu [illegible] huiusmo(d)i [illegible]
[illegible] abbates [illegible] desistat [illegible] desistentes [illegible]
[illegible] officia [illegible]
[illegible] visu fuit
[illegible] ordinis [illegible]
[illegible] Bernardo [illegible] carnes
[illegible] comedat [illegible] e
[illegible] ¶ [illegible] carnes [illegible] vel decoctis [illegible]
[illegible] deputata vel i(n) poster(um) depu
tanda [illegible] vel [illegible] casu vel
[illegible] Ubicu(m)q(ue) aut(em) carnes

De carnib(us) c(ontr)a
i(n)finitos n(on) co
medendis

¶ Cap(itu)l(u)m g(e)n(er)ale ce(lebratum)
[illegible] anno d(omi)ni
m. ccc. lxiii. omnes g(ra)cias
licencias et co(n)cessiones

p alijs q̄ p infirmis ul debilib; parc͞e fiunt p infirmariu mo͞ comedentes in
F firmitorio dividat. ¶ Abbibi vo͞ h mo͞is q̄ cesserit ul cedet i poster spon
nea volūtate locū ⁊ esū carniu p abbem p̄priu s̄m sue districtōis arbitriu
G concedat. ¶ Et aliti abbas dci ordis ex indulgencia possit in e͞dm aliqs fratru
nc hos ⁊ nc illos p ut necitas postulauit advocare ipos s̄cil i camā sua
H melius ⁊ plenius exhibit. ¶ Abbtes aut͞ ⁊ alie notables psone ipis ordinis
ad mōstia declinātes de abbis ul eo absēte de p̄sidētis regimi eiusde
I mōstij sim̄a i camā ip̄ius abbis ul i comui infirmitorio carnib; vti pnt. ¶ Si
q̄m aliq mōchi dci ordis i nullis mōstris ⁊ studijs ēt tenēt vescantur p
sumut q ceteris dieb; q̄lib; septimana iuxta obsuācias seu q̄suetudines
ul statuta q sup h° allegat iminq tn vonabilia eis carnes debeat mi
strari. ¶ Nos huiusmoi abusu obsuācias q̄suetudīes seu statuta huiusmoi
reprobāt vergencia i eoz religionis obprobriu ⁊ exempl pnicis aliou pe
nitus reprobātes auctē aptica ordinamus eadē q nulls abbas priusor. prior cella
rius ul aliq deinceps hec aliqtenus obsuare p̄sumat n et obsuari
pmittat aut minstrē ul minstrari fac eccōne obsuāciaz q̄suetudinu
seu statutoz p̄dcoz carnes alii p̄dci ordis p̄t q̄ i casibs licite
K ⁊ p̄missis. ¶ Cu͞q cu͞ s̄m canōica q̄ regulāia institutā i vno loco dor
mire debeat mōchi vniusi ⁊ recepi camās se intētes q i aliqb mo
nastrijs ext̄ infirmitoria ⁊ p̄t cellas q i dormitorio st q̄structe i hone
states ⁊ dissolutōes st inducte. ¶ Nos sup his ex p̄ssia ⁊ salubrit p̄uidē vol
tes statuimus ⁊ ordiāmus q nulls de cetro mōchoz i camis iacē audeat
n̄ solum p̄pt̄ ivalitudīne corpalē ⁊ tuc rōe infirmitor. Du tame
st omis i dormitorio iaceat n forte ab h° aliqs p̄pt̄ offm excusēt ⁊ tuc
L possit alibi si alr cōmode i dormitorio iace n valeat. ¶ Ite h et statu
edo ⁊ ordinādo adicimus q deinceps celle i dormitorijs nullatens q̄stru
ant ⁊ siq ia q̄structe fuint p abbes ul p̄cipales placeos p̄des fra tē
menses a tpe q h° statutu ⁊ ordiacio ad eos p̄uenit ⁊ eis negligentib
seu n valētib; p visitatores i p̄ma visitacoe q̄ ipend̄et auctē aplica
destruat ⁊ q sup his resistentes q̄sdē ul ipedimētu aliq p̄stantes sn

De camerf ex͞o i firmito'ⁱ n hndis

De cameris in dortorio nō q̄stituendis s; destruendis.

85 / 92

privati perpetrantes et ad hec dantes consilium auxilium vel favorem publice vel occul
te incurrat excommunicationis sententiam ipso facto. A qua quidem sententia nequeant nisi per visitatores ab
solvi prefatos quos etiam ipsi visitatores per alia iuris et statutorum eiusdem ordinis re
media valeant cohercere. ¶ Priores tamen claustrales et suppriores possint iuxta
abbatis vel prelati principalis arbitrium cellam habere infra dormitorium competentem. — Prior cellam habeat in dormitorio — m
Dicti autem visitatores quicquid super hiis invenerint vel fecerint referant plene ac fideliter
in ipsius ordinis sequenti capitulo generali. ¶ Cum vero in nullis monasteriis seu aliis locis — n
conventualibus dicti ordinis servari dicatur abusio quod quilibet monachus certam bladi panis — Proprietates non habende
vini vel pecunie recipiat portionem. Nos ipsius abusum huiusmodi detestantes
et eum abolentes ac volentes in hac parte utiliter providere auctoritate predicta firmiter prohibe
mus quod deinceps in nullo ipsius ordinis monasterio fiant huiusmodi portiones sed minis
tretur vinum prout communitas eiusdem ordinis observavit hactenus atque servat. Dis
cernentes et prohibentes etiam quod nulli monacho certi redditus aut proventus seu pars red
dituum vel proventuum aut aliqua pensio pro victu vel vestitu seu ex quacunque alia causa de
certo concedatur vel alicui assignetur aut alias vel aliquibus ab extraneis concessi vel dona — pensio non dabitur
ti permittantur eisdem sed in utilitate monasteriorum ipsorum per abbates ipsos convertantur. ¶ Ut — o
que interdum abbates et conventus aut officiales alicuius monasterii dicti ordinis nequaquam fiant
sectiones bonorum fructuum redditum vel proventuum eorum sed omnibus ipsorum usibus de
serviant. Nos cum concessiones vel assignationes eisdem monachis de dictis reddi — Sectiones bono
tibus vel proventibus seu eorum parte aut pensione aliqua ut premissum est factas aut sectiones — rum non fiant
bonorum seu distractiones fructuum redditum vel proventuum huiusmodi sic factas sint to
taliter revocamus. Abbates vero qui deinceps portiones predictas aut sectiones seu di
visiones huiusmodi bonorum et aliorum prefatorum monasteriorum suorum fecerint vel sic consen
serint aut hactenus factas servari permiserint deponantur. ¶ Monachi autem qui predictas re — p
ceperint vel impedimentum per se vel per alium prestiterint seu privati perpetrarint tanto tem
pore carceri mancipentur quanto abbati seu alio principali prelato eorum visum fuerit expe
dire. Ac si etiam abbati vel ipsi principali prelato in hoc contradixerint perpetuo carceri ma
cipentur. ¶ Abbatibus vero hiis initiis qui voluntarie cesserint vel cedent in posterum suffici — q — De abbatibus ce(den)tibus vel in...
ens et congrua provisio per visitatores abbati et abbati successori cedentis abbatis de consilio
seniorum et de conventu illius monasterii cuius regimini cessit vel cedet visum fuerit assig

r **De Cessatur**

net z eciā pbeat ¶ Et ut omis euagacōis & ibrilium expensar occasio sub
trhat auctē inhibem9 eadē ne qsq̄ mōchus ul quisus dci ordis cuiuscūq statī
ul cōdicōis existat cessatura tene psumat cellariis portoribȝ z quaar
gubnatoribȝ dūtaxat exceptis qbȝ abbas possit hoc de vna tm̄ sede

s si vidit expedire ¶ Cellarius tm̄ cystercien z aliorū qtuor mōstior̄ totidem
pncipaliū filiar̄ pdcar̄ due possit cessare sedi si eor̄ abbibȝ expedire

t videat ¶ Caūmus aut q mōchos ppetuos exceptis admistratoribȝ sic
plene punisu p canoicas vanctōes cū abdicacōe ppetuis sit ancra re
gle mōchalis nos tm̄ spalis puide volentes qr illos mōchos z quisos dci
ordis q sue salutis obliti qr vsplare istrucione pecuia aggata uim
possessiones redditus pesiones aialia z alia bona emerit emūt seu em
fecerit z faciut aliqn ipos z sepe noie alieno mitūs sup hiis figmentis
adhibitis aliasq ipa tēdūt aialia nutrienda z cū augmento ul luc͂ ē ul
alā reddenda eor̄ noie seu p ipos z alios mitos occto tūq negociatores
exercet nō appetentes luc͂ tpia z sectantes peculiū occultat z illicite
detinet i suar̄ pricliū aiar̄ auctē pfata decenim9 oia pmissa q tm̄ alias
restitucōi n subiaceat aliorū fore p abbes ipos mōstiis applicanda z in
vtilitate ipor̄ mōstior̄ totalit̄ querenda. Ceterz qn ipi abbes alic mōchis
ul quisis talia faciendi licam negant ipetri. Et q dci mōchi z quisi pdca
qmittentes ul huiusmoi applicacōi seu cōsiom aliqlit resistentes ul ipe
dimentū publice ul occulte prantes seu prari pcūantes peculiū pdcm
n reuelantes n reddentes abbibȝ plibatis sit eo ipo ihabiles ad queuȝ
offm admistracōne regimē z gubnacoem qlibȝ i eode ordie optine

v da ¶ Pmictimus tm̄ q cū ipis mōchis z quisis possit abbas eor̄ sup pene
huiusmoi dispesare dū pdca reuelauit z plene restituit qn eis vi

x debit expedire ¶ Mōchis aut z quisis eciā admistracoem hntibȝ pecu
mas ul alia bona qbicūqȝ mutuantibȝ ul debita fingentibȝ q n debent
talis pena p abbes ipos iponat q sit illis ad salutaris correctois p

a fectū z cetis asspectare silia volentibȝ i exemplū ¶ Et q̄a p mistros p
uidos admistracōne bonor̄ qsueuerit fructuose ac laudabilr exerci

b ¶ Qt mōchi z quisi cet admistracōne hntes q aliq habuūt q nollet sterē post abbes
suos ppetarū sine cesendi pbari pt lib· v· visionū Cesarij monachi mon heysterbacen
caplo· xxxviij·

86) 93

volumus ut abbates monasteriorum eiusdem ordinis sic bona monasteriorum suorum dispensare
ac prudenter taliter teneantur quod monachi et conversi tam sani quam infirmi sufficienter provide
ac in victu et vestitu secundum eiusdem monasterii facultates et qualitates qualibet tem-
poris ¶ Ceterum in monasteriis predictis non plures monachi vel conversi ponantur quam ex facultatibus c
bonorum monasteriorum possit agi prudenter ¶ Ubi autem per mariam merentes qui in eodem d
ordine sacre theologie studium professores ipsius erudiantur et illustrent in illa ut in
ecclesia dei et ipsis et aliis fructum salutis favoris honoris et honestatis celesti agri-
colas irrigare ac multiplicare producant matura deliberatione prehabita subscripta de
prefato et alias liberali studio scolaribus provectis ac doctoribus et alia que cum ea
racionabilia et optima fore perspeximus auctoritate sepedicta statuimus ordinamus
et disponimus pro modo et postero tempore valitura perpetuis et inviolabiliter observanda
videlicet quod generalia studia dicti ordinis in sacra pagina Parisius et Rome Tholose et
apud Montepessulanum Magalonensis diocesis deinceps existant. Studium autem quod
Stelle Papilonensis diocesis fore consuevit in Salamantica transferimus pro propinquitate
studii Tholosani. Ordinantes quod Bononie fiat studium quamcito commode fieri poterit do-
mus pro studentibus fiat vel ematur fiatque Salamantice illud idem ¶ Volentes quod sit p- e
tidare studium in Tricensis pruincie ubi est domus pro alemanis per quacumque su-
pradicti monasterii Morimundi ematur quantum quacumque ipsa in Alemannia se extendit. Et
quod domibus eorum qui studebunt Bononie ac Salamantice illi abbates seu rectores
eorum presint de quibus ordinabitur per ipsius ordinis capitulum generale ¶ De his namque pro- F
vinciis scilicet de Viennensi Tharentasiensi Arelatensi Aquensi Narbonensi Bisuntinensi
Auxitanensi Tarraconensi Cesaraugustanensi Burdegalensi ad Tholosanum et Montepes-
sulanum studia transmittantur. Et hii qui ad Stellam mitti consueverunt Salamanticam des-
tinentur exceptis illis de regno Navarre qui mittentur ad ipsum studium Tholosanum.
¶ Et Alemanni dirigantur ad studium Metense pro dictis fratribus provinciis etc. quod quondam g
metensi studium illis de quadam Clarevallis mittantur vitera. Bononiam autem
Ytalici. Et Romam Anglici Scoti Wallensi et Yberici destinentur. Ad studium
Parisiense quod est tocius magis precipuum et fons omnium studiorum indistincte mittantur
ex omni natione vel generatione secundum modum inferius annotatum videlicet quod abbates
monachos illos quos debent ad dicta studia mittere ad ea de consilio prioris abbatis

De psoīs plib; no studiis

De Studio

De locis studii

De tpre transmittendi ad studia

ul visitatori z quiety ipi aut sanior ptis eorde quiety trasmitte tene
ant. Ita tn q mittat magis docibles z ydonei n no ad pficiedu dispos
ti z q tali tpe trasmittat q pma die mesis octobr ul circa i studio pi
sien existat. In aliis vo studiis i festo Luce ul om sctor festis ifallabilr

hy De numero mittendorum ad studia

sit psentes ¶ Illius aut mittendor videt sufficie put sequit gsidatis omibz ia
dci ordis z tpm glicare. s. de qlibz mostio cuiuscuq puicie seu gnacois
i q sut ul erit aut ee poterit. xl. mochi ul sup pisius debet mitti duo. de
qlibz vo mostio i q sut ul ee poterit. xxv. mochi z sup usq ad. xl. mochos
exclusive ad ide studiu pisien debeat mitti vnus. et de qlibz mostio i q erit
ul ee poterit. xviii. mochi z sup usq ad. xxx. mochos exclusive ad alia
gnalia studia ul pisius si mittentes maluint debeat silr vnus mochus des
tinari. Ad meten aut studiu cu fuit istitutu de qlibz mostio gnacois
dca mostiy mormundi quitu ipa gnacio i alemania z ultra regnu se exte
dit i q erit ul ee poterit a. xviii. mochis iclusive usq ad. xxx. mochos ex
clusive vnus mittat ad mung p sticensis pmitus p qbz dum ipi mittentes

De Provisione studentium.

ad illud mittat destinare ad alia n cogat. Puisione eorde studentiu ta
lit limitamus z sufficiete ee gspicimus videlicz q magr regens pisius de
omiu gtbucoe dci ordis ul de redditibz eibz octoginta libs turonen
puor z de mostio ppio. xxv. libs eiusde monete p bursa z aliis necitatibz
suis bacallario vo regens pisius de dcis omiu. xxv. z a ppio mostio alias
. xxv. p bursa z aliis suis necitatibz ac lector biblie i eode studio de pfato
omiu. x. z a ppio mostio. xx. libs eiusde monete pcipiat annuatim. Quilibz
vo scolariu studes i ipo studio. xx. libs dce monete a ppio mostio p bur
k sa z aliis necitatibz suis pcipiat silr annuatim ¶ Si i aliis studiis psides
abbes ipor studior rectores magro i theologica facultate i illis regenti
de. xl. libs pdce monete p bursa z aliis necitatibz suis puide anis singlis
teneant. Qn aut bacallarius i eisde studiis reget ubi qmode n repire
t magr teneant dci psides abbes dco bacallario de. xxx. libs dce mo
l nete p bursa z eibz necitatibz suis anis singlis puide ¶ Ordinamus q
ut i qlibz gnali pdcor studior vnus q biblia bibliee seu textualie omnu

o legat existat cum ultra xv libras tarronensis monete quas precipiat a proprio mo
nasterio pro bursa centum solidos eiusdem monete pro omnibus aliis necessitatibus suis
annuatim a cellario de bursis scolarium recipiant. ¶ Alibi autem scolares
in dictis aliis studiis generalibus preter studium parisiense ac in dictis studiis metropolitanis xv
libras predicte monete a proprio monasterio pro bursa et omnibus aliis necessitatibus recipiant
annuatim. ¶ Quodque omnes pensiones huiusmodi tam abbates dictorum studiorum recto
res quam abbates ipsi prout quemlibet eorum contingeret seu tangere poterit mittere teneantur
ad dicta studia eorum sumptibus et illas ibidem solvere terminis supra designatis quibus
ipsi mittendi esse debent in studiis memoratis. ¶ Cellarii vero et alii expensas dictorum
studiorum facientes teneantur iuramentum prestare quod omnia que recipient de pensioni
bus ipsorum studiorum et studentium fideliter dispensabunt et tenebuntur etiam reddere rationem
de receptis et expensis in fine cuiuslibet mensis presentibus magistro seu rectore dictorum
studiorum baccallario et priore ac septem aliis discretioribus scolaribus quos dicti
prior magister et baccallarius ad id deliberaverint advocandum. ¶ Et ut ipsi ab
bates quoad mittendum et providendum astringuntur prout superius est expressum diligentiam adhi
beant et abiciant desidiam volumus et ordinamus quod abbas qui dictis
terminis monachos seu monachum quemadmodum predictum existit non miserit cum pensioni
bus supradictis teneatur elapso mense duplum pensionum huiusmodi suis expensis mit
tere ad studium antedictum cuius quidem dupli medietas studenti pro quo mitti debebat
pro libris applicetur emendis et alia in usus communes aliorum studentium per cellarium conver
tatur. Et si dictus abbas duplum prefatum ut prefertur infra sex menses dictos terminos imme
diate sequentes non miserit ex sic eo ipso elapsis dictis sex mensibus ingressum ecclesie
interdictum. Easdem penas incurrant dicti abbates eorum studiorum rectores qui dictis terminis
non miserint et non solverint pensiones prefatas prout superius est descriptum. Et si predicta pe
nas huiusmodi per tres menses dictos sex immediate sequentes pertinaciter toleraverint
eo ipso a divinis officiis sint suspensi. ¶ Et ut eisdem studentibus animarum cura non de
sit volumus et ordinamus quod in eisdem studiis generalibus predicti abbates ipsorum studi
orum rectores deputent ydoneos priores qui curam [...] studentium in
eisdem gerant illos corrigant et absolvant sicut [...]
ipsi abbates subditos suos corrigere et ab[...]

De Juramento a dispensatoribus faciendo.

De negligentia Abbatum circa existentes in studiis.

Pena.

Providetur animabus studentium

Datur potestas Abbati Cistercij retinendi de studentibus quos valuerit.

solue pnt i mōstrio eorde. Vt h' tn dci studētes a ptate ipi abbis exep ti aliqtenus n existat. ¶ Vbi aut erit aliqs de ordie ipo i pisien studio assignatus q sit vite laudabilis aliasq ydoneus z discretus z ad bacallari atu ul magistiu theologie dispositus z pmptus abbas cystercien q e p tpe cu osilio magrorum bacallarior z puisoris domus studentium pisien mādet abbi ipo q tale n reuocet si eu pmittat i hmoi studia pfici z ad statu bacallariatus ac honore magistij puehi leuraq continuare p ut ipius ordis gnale caplm ordiabit. Possit tn idem gnale caplm deficientib magris seu bacallarijs i theologia tale etia bacallariatu ul magis teriu i aliis pdcor gnalium studior pncipale deputare lcore si eide gnali caplo visu fuit expedire ¶ In fauore vtriusq studij eiusde theologie vt ab alumpnis eiusde ordis studentib illi feruencius inedat statuimus or dinamus z phibemus expsse q i nullo dcor studior legat ul audiat iura canonica n etia ext p alias studentiu eor de. Qd si qs gtriu attemptare psup sit sit eo ipo ad claustru suu ab hmoi studio reuocatus n collarius dcor studior extunc i aliq illi puideat si i gtinenti ad ipiu mōstriu remit tat de trāsgssione ac i obedia hmoi sm arbitriu abbis ipi puniendus.

Providetur studentibus de necessarijs

¶ Et vt i dcis studijs p studentib i eis necessaria n desint obsequia volumus z ordinamus vt pfati abbes ipor studior rectores i eis puideat de cellari is z alijs officialib ydoneis p ut necitas z vtilitas cuiuslibet studior requirit ipor. Qui q ipi cellarij z officiales iuramentu prabunt de fide lit dispensando ac de pceptis z expesis racoem reddendo qudmodu supius expssu.

Providetur studentibus de magistris baccalarijs et lectoribus.

¶ Et qa decet z expedit vt me studia circa studiu pisien refio reat z maxe sine me(?)missiois dispendio heat statuimus z ordinamus q i eo de studio pisien deputent magri bacallarij z lcores biblie ac puisores cellarij z alij officiales p dci ordis caplm gnale. Qd si ipi ul aliqs eor deficiat seu ex aliq ca magri bacallarij z lcores lcura assume ul gti nuare aut cellarij z officiales pfati sua officia exercere negret sub rogetur alij loco eor p visitatore z alia an ... ad secons du tarat caplm gnale

In alijs ecc studijs gnalibȝ magri seu lectores pncipales p dcm caplm
gnale deputent ¶ Alij vo minores lectores et officiales p abbes eor studior a
rectores debeat deputari ¶ In ampliore nam favore et continuacione dura b
bile studij huiusmoi theologie statuimus et ordinamus q quilibet p dcis studijs
gnalibȝ pter bononien salamatinen et meten singula magri i theologia
ydonei de pfato ordie i eode pisien vl si n ibi alibi poterit repiri teneat
ide caplm gnale magrum i theologia pncipale deputare lectore aliquem ma
gis ydoneu bacallariu q ad hoc poterit pisiis vl si n ibi alibi repire qui dem
caplm gnale ad sustinendu et continuada lectura huiusmoi si nece fuit p ce
sura ecclasticā ac alia opptuna remedia sublato appellacois obice cena
auctte aplica coarceadi dco caplo et diffinitoribȝ ipis n no abbibȝ dcor stu
dior rctoribȝ coniuctim vl diuisim plena atq libam tenore pncium ocedimus
ptate. Pfato itaq caplo gnali silem ptate ocedimus opellendi appellacoe
remota p censura et remedia huiusmoi abbes ipor studior rctores ad reca
piedu magros i theologia et bacallarios ad pdcam lectura et ad puidedu
eisde de quantu attribuede ipis ordis et p bursa et alijs necitatibȝ eor annis
singlis put de pvisionibȝ huiusmoi supius e limitatu ¶ Ipi vo magri no c
possit mane seu libere dum continuat i studijs audeat h huiusr et dictore
legat abus opentibȝ destitute et vno solo fruatre clico sit acti ¶ In studio d
aut meten puideat de lectoribȝ et alijs officialibȝ domus studecum abbas mo
rimundi mostij morimundi q e p tpe fuit de ofilio su quocy vl maior e
et sanioris pris eiusde put e videbit expedire ¶ Et cu sit ydecens et dsfor
me ut q pserti religiosi cu humilitate et pericia cathedra ascendat pe
mi ncie magralis statuimus et ordinamus q de cetero nllus de ordie pfato
sumat meonito n obstantibȝ qbuscuq statutis et osuetudinibȝ ac obsuancijs
ordis pfati locoru ouetualiu et studior ipedictorum certis munimentis
ofirmacoibȝ aplicis aut quibus firmitatibȝ alijs roboratis et illo pserti statu
to q i eode studio pisien cauet dr q nllus possit legere cursu biblie n ibide
studuit vij annis quiq n pmictit siuas legere n ce nisi studuit x annis
yut sibi ul aliud i statutis ipis studij pisien dr actu n no obstantibȝ pnilegijs

Limitantur
statuta eius q volunt
certum biblicum
facere et
sentencias le-
gere Parisijs

is vulgaribus et litteris apostolicis ordinum mendicancium locis conventualibus et studiis prefatis sive universitatibus magistrorum et scolarium eorundem in eorum concessis p et partibus non expressa vel totaliter non inserta effectus huiusmodi statutorum et ordinacionum nostrorum [illegible] aliorum et similium actorum in eisdem partibus valeat quomlibet impediri et de quibus quorumque totis tenoribus plena et expressa oportet in nostris litteris fieri mencione. ¶ Ipse autem suprascripta vel in aliquo seu aliqua eorum in oblivionis lubricum deducat seu pretendant ab aliquo quovis pretextu ut de ipsis ne in perpetuis futuris temporibus noticia [illegible] haberi eadem autem statuimus ordinamus et districte iniungimus ut in primo generali capitulo cuiuslibet ordinis et deinceps singulis annis in eodem capitulo generali ac semel quolibet anno in quibuslibet monasteriis et locis conventualium predicti ordinis sibi [...] eorum in capitulo ad hoc specialiter congregatis premissa omnia et singula de verbo ad verbum legantur et eciam publicentur. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre voluntatis constitucionum statutorum ordinacionum premissionum provisionum inhibicionum reprobacionum detestacionum abdicacionum revocacionum disposicionum limitacionum et mandatorum infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum apud Pontemsorgie Avinionensis diocesis quinto idus Julii pontificatus nostri anno primo.

Benedictus episcopus servus servorum dei. Ad perpetuam rei memoriam. Regularem vitam professis sic expedit subtrahi certis materiis et occasionibus materiam quod in contemplacionis suavitate quiescere valeat et tranquillum reddere deo famulatum. ¶ Cum itaque eos qui professores ordinum mendicancium ad monachorum nigrorum et cisterciensium ordines consueverunt ut plerumque transire mutatos in dictis ordinibus turbaciones infestaciones molestias dampna et scandala pervenisse experiencia doceat manifeste. ¶ Nos ex debito pastoralis officii prefuturo tempore occurrere cupientes de consilio fratrum nostrorum decernimus ne quis cuiuscunque ordinis mendicancium professor ad aliquem dictorum duorum ordinum quomodo transire valeat sine romani pontificis licencia speciali plena et expressa faciente de constitucione huiusmodi mencionem non obstantibus privilegiis apostolicis quibuscunque concessis in contrarium dictis ordinibus mendicancium seu eorum prelatis aut aliquibus eorum quecumque ad hoc nostra communi fore decernimus firmitatis. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitucionis infringere etc. ¶ Datum Avinion iii nonas Julii pontificatus nostri anno primo.